

naš neumni globus — nič, nič, nič! Slava ničli! Nirvana! Ha! Ha! Ha! Nirvana!«

Tedaj potegne brítev iz žepa — in bliskoma si potegne z ostrino preko vratu. Omahne, se lovi z rokami po zraku in se zgrudi in pade trdo na tla. —

— Sodna preiskava je dognala, da umobolni samomorilec, bivši oficir, ni imel ne sestre, ne žene, ne otrok.

Pač pa so našli v njegovem stanovanju vse polno — knjig norveških, francoskih in seveda tudi nemških modernih pisateljev.

Kaj čuda, da je revež ob takih pretiranih »umotvorih« polagoma pamet izgubil pa postal pravi Don Quijote našega časa in si naposled izmislil tako-le krvavo povest! Nad svojo pisalno mizo, na veliki deski in po vseh stenah je imel zapisano z lapidarnimi črkami svojo bolno devizo: Slava ničli! Nirvana!

La bella Gina.

Spisal Miljutin Zarnik.

st^V stal sem ob sedmih zjutraj; mrazilo me je, ko sem lezel iz postelje. Pa kaj se hoče, učiti se je bilo treba za prvi teoretikum; ob osmih je bil kurz pri profesorju K. Oblekel sem se, popil gorko mleko ter odšel. — V oktobru je bilo; zoprno vreme, oblaki, zamolkli kakor stare, prašne pajčevine, so me spravili v slabo voljo.

Spotoma sem moral mimo fotografske izložbe. Že od daleč sem se je bal, ker sem vedel, da bodo iz nje banalno zijali obrazi, ki že pol leta vsaki dan nepremično, neizprosno na-me strme: huzarski nadporočnik s psom, nekaj mladih deklet, dvoje zaročenih parov, operni pevec X. kot Lohengrin, dva brata aristokrata z izrazom, kakor bi jima vse smrdelo, v sredi pa velika rodbinska slika. To me je vselej tako ujezilo, da sem se že hotel to pot izgubiti v drugo ulico. Pa sem vendar vztrajal; pač pa sem sklenil, da ne pogledam tja.

Toda čim bliže sem bil, tem nervoznejši sem postajal, in res! — ko sem stopil vstric fotografij, sem moral glavo obrniti na desno, naravnost v izložbo!

Najraje bi se bil klofutnil.

Ali glej — fotografije so bile nove! — Od veselja sem zažvižgal. Obstal sem ter začel novince s pokroviteljskim obrazom ogledovati. Seveda: zopet dekleta, zaročenci, oficirji in operni pevci. Toda prav spodaj v levem kotu, tam! — da, kaj je bilo tam?

Mlada gospa, dekoletirana; obleka na prsih zarobljena s kožuhovino; lepa mlada žena francoskoitalijanskega tipa, črnih las, črnih obrvi — v sredi skoro preveč kvišku zaokroženih — črnih velikih oči z mokrotnim bleskom in dolgimi trepalnicami, ki so obrazu podajale navzlic njegovi živahnosti nekaj sanjavo-lenega. Južna strast združena z južno lenobo. Obraz je bil lepo ovalen.

Kdo neki je? — Deset minut sem strmel vanjo ter skoro zamudil kurz.

Nazaj grede sem jo zopet ogledoval ter šele odšel, ko sem videl, da me opazuje človek v prodajalnci onkraj ceste. In od tega dne sem raje hodil k predavanju; lepi fotografiji sem vselej želel dobro jutro in dober dan. Da, napravil sem iz te malenkosti cel kultus; saj lepi ženi na ljubo sem bil še vselej pripravljen za neumnosti.

Po tem bi marsikdo sodil, da sem se v podobo zaljubil kakor histerska devica. In vendar ne. Imela pa je ta dama za-me silno privlačno moč, kakor da bi bil že kdaj z njo govoril, dasi ni bilo mogoče. Kdo neki je bila?

* * *

V nedeljo dopoldne po zimi je bilo.

Solnce je žarelo kakor kos opala skozi mlečnato meglo, in ivje se je obletavalo raz veje divjih kostanjev na promenadi. Mrgolelo je elegantnega ljudstva, in godba bosenskega polka je svirala s svojimi prehreščečimi bombardoni prve akorde Mendelssohnove ouverture »Ruy Blas« — gotovo že petič to zimo.

Po sobotnem »krokanju« sem bil ravno šele vstal; oči so me peklo, in občutek zavrženosti me je obhajal.

Brez namena sem korakal enakomerno po drevoredu in gledal z zavidnim gnevom na vesele obraze dijakov in oficirjev, ki so dvorili dekletom. — Med osebami, prerivajočimi se po promenadi navzdol, se pokaže kosček bledovijoličastega krila in se zopet skrije. Pa se zopet pokaže. Ta mehka barva mi je dobro dela, in začela me je zanimati nositeljica tiste obleke. Stopil sem hitreje ter s »pardon« na desno in levo kmalu prišel blizu. Šel sem mimo, se kakih trideset korakov dalje ustavil ob drevesu in tako v miru pričakoval bližajočo

se rešitev svoje radovednosti. — Sedaj se prikaže iz množice; spoznal sem jo, in prešinilo me je. Bila je dama s fotografije.

Počasi je prihajala ob roki soprogovi. Iznad temnorjavega kožuha mantilje je gledal nje krasni južni obraz, stokrat lepši nego na podobi. Črni lasje, počesani »à la Botticelli«, so napravljali obličje bledejšo, nego je bilo v resnici. Nos ni bil nikakor klasičen, ampak nekoliko prifrknjen, toda fin. In pa oči! Dve temni baklji. Prava sfinga! — Čutila je moj pogled ter ga mirno vzdržala. Nagnila je glavo malo nazaj in na levo, zastrla trepalnice na pol ter me pogledala. Okolo zaprtih ustnic je nastala milostno-ironska poteza.

Razumel sem; bila je navajena, da ji je ves moški svet klical: »Moj Bog, kako si ti lepa!« In ona je zmagovito ter leno rekala samo: »Vem, vem.« — Pod vplivom njenih oči se mi je zmotilo kakor petnajstletnemu mladeniču, in hkrati sem začutil težo celega telesa v kolenih.

V nekotiki razdaljini sem stopil za dvojico. Opazoval sem nje hojo, njene odzdrave, njeno kretanje. Bila je nekaj zajetnejša, nego sem si jo jaz umišljal; pa nikakor ne rejena. Nesimpatična mi je bila le misel, da utegne postati v desetih letih okrogla matrona. Njena starost? Morda devetnajst, morda triindvajset let. — Vsekakor je bila krasna in elegantna. Kadar je znancu prijazno odzdravila, vsaki se je še pol minute smehljaj in se vsaj dvakrat obrnil za njo.

Tudi soprog je bil lep mož, svetlorjavih las, s francosko zašiljeno brado, novim cilindrom in kožuhom. Pri vsaki stopinji se mu je poznal gentleman.

Lep mož in še lepša žena.

* * *

Kmalu sem jo zopet videl. Na svetih treh kraljev dan je bilo.

Veliki zvon me je bil zbudil, in pol oblečen sem stal pri oknu ter gledal doli na trg, sredi katerega stoji veličastna gotiška cerkev, obdana z nasadi. Gledal sem na človeštvo, ki je vrelo od maše. In zdajci zagledam znano bledovijoličasto krilo. — Bila je sama, toda mož jo je že čakal na oglu trga ter ji počasi, z nasmehom šel naproti. Tudi ona se je nasmehnila ter pokazala zobe, močne in bele.

Hitro za njo!

Oblačil sem se, da so se mi gumbi trgali in se trkljali v kot. Ves vroč sem hitel za njima ter ju utrujenih pluč došel že daleč konec ceste. In veselil sem se, ko sem čul njen glas, alt, mehak kakor temnordeč pliš. — Čuteč, da je nekdo zadaj, se je obrnila ter mi s

sfinškimi očmi pogledala skozi dušo. Zopet je zaigrala na zaprtih ustnicah milostna ironija — in jaz sem se čutil zasačenega.

* * *

Bilo je na elitnem plesu, četrť ure pred začetkom. V dvorani in po garderobah se je trlo gostov. S težavo sem oddal plašč ter dobil številko. Potem sem obstal sredi mladih ljudi pred dvorano ter gledal dohajajoče dame in dostojanstvenike. Sluge v livrejah so nemo stali doli ob stopnicah, člani plesnega odbora so se priklanjali na vse strani ter vodili ženstvo v dvorano.

Črez nekaj časa se začujejo viteški zvoki tretje Chopinove poloneze. Za trenotek je pri vratih nastala gneča, potem sem bil notri ter se naglo izgubil v sredo plesišča. Tam je bil že precejšnji »otok« gospodov.

Vse skupaj je obdajala svečana poezija šele začetega plesa, ki dela vsakega moža elegantnejšega, vsako ženo lepšo, nego je res.

Med glavami pred mano stojećih gospodov sem si poiskal prost razgled na patronese, katere so vodili za to določeni gospodje. Bli skalo se je butonov in diademov; aristokratke, ne več mlade, z distingiranimi obrazi in prikupljivimi očmi so tiho in mirno korakale mimo gledalcev, sedaj pa sedaj poluglasno šepetajoč kako opazko proti svojemu kavalirju. Tudi vsakdanjih obrazov ni manjkalo, in tudi takih ne, ki so izražali: »Jaz sem kot patronesa dala odboru petsto goldinarjev, druge pa so dale vsaj pol manj.« — Prihajali so že poslednji pari. Kar utihnejo pomenki gospodov pred menoj, vse glave se nagnejo naprej in mali ljudje stopijo na prste, da bi bolje videli. V predzadnjem paru je prihajala »moja« gospa, gospa s fotografije!

Globoko izrezana obleka je bila iz nilskozelene svile. Lepa kakor boginja, je v desnici držala kito, ki jo ji poklonil odbor. V njem so bile velike rože »conte de Paris«. Oči so se ji lesketale v zavesti krasote svoje, lesketale se rosno — dve črni jezeri.

Ko se je par oddaljeval, so se vse glave obračale za njim, kakor bi jih vlekel na vrvici, in usul se je dež občudujočih opazk — pa tudi marsikak cinizem je bil vmes; kakor so že moški. Zagledal sem znanega častnika poleg sebe: »Gospod stotnik, kdo vendar pa je ta patronesa?»

»To je mlada L.« Imenoval je ime silo, bogatega velikega industrijca.

»To je gospa L.?! — Kako pa se je prej pisala?»

»N — ne vem ravno; mislim, da je Tržačanka.«

Torej taka magnatinja!! — Stopil sem na drugo stran »otoka«, prav na rob sem se preril, ter znova pričakoval prihod predzadnjega para. To sem med polonezo še dvakrat ponovil. Zapazila je moje početje ter me natanko pogledala. — Ta večer šele sem pravzaprav videl celo malomarno gracijo njene hoje — korak, kakršen rabi dobrim predstavljalkam Margerite Gauthierjeve ali pa Sudermannove Magde. Zaslužila bi bila Afroditin tempelj z napisom: »Dolce far niente«. Kadar se je zamislila, se ji je prikazal okolo oči vselej tisti zaspano-sanjavi in vendar tako strastni izraz, katerega sem že poznal s fotografije.

In kako polt je imela, kako enakomerno bleda na obrazu, vratu in prsih, kakor rožnatorumenkasta svila, čez katero je legla tanka bela slana. Zavidal sem električno luč, ki se je smela ulivati in legati črez vso to krasoto.

Dobro, da nisem bil še oddan za nobeno turo, ker hipoma se mi ni več ljubilo, da bi zaplesal. Poiskal sem si naslanjač v zimskem vrtu za dvorano; med palmami sedeč, sem gledal, kako zlate ribice počasi plavajo po steklenem vodometu, ter premišljeval — —

Torej Tržačanka — —

Polagoma so mi stopali pred dušo dnevi, katere sem prebil v Trstu, in ki spadajo k mojim najlepšim spominom. — Kot šestošolec sem dobil v rojstnem mestu nezadostno izpričevalo ter po vrhu dobil tih »consilium abeundi«, ker sem javno kadil in profesorjem »nazaj« govoril. Šel sem torej v Trst k omoženi sestri. Ponavljal sem šesto in dovršil sedmo šolo tamkaj. Morje, južni zrak, prosto gibanje brez strahu pred inkvizicijo šolskih postav — to mi je hitro omililo jadransko luko. — Spomnil sem se dalje tistih solnčnih dnevov, ko se je vse lesketalo in je v meni zmagalo hrepenenje po naravi, da nisem šel v šolo, ampak ven iz mesta, tja, kjer sem se nadejal, da zadovoljim svoji botaniški strasti. Kolikokrat sem jo mahal v razvpite Zaule, kjer ob močvirjih rasto krasne, tuje orhideje, in kjer prideš med starimi salinami po nasipih daleč v morje ter gledaš v čisto, globoko vodo; na dnu je vse polno velikih anemon, tuličarjev in morskih zvezd, rdečih, pomarančastih, višnjevih, rjavih živali; nad njimi se dviga včasih truma ohlapnih morskih klobukov. — Potem zopet pogled na obzorje, kjer se nad gladino trese razgreti zrak in dim parobroda riše sajasto kačo v sinje nebo. —

In v tem milieju, ki človeku prigovarja, naj uživa, se je ona rodila, je vzrasla. —

In nikdar je nisem videl na korzu, nikdar na molu San Karlo. —

Kako hvaležen sem ji bil, da je Tržačanka; koliko bliže sem se ji čutil. — Ali sem bil že hudo zaljubljen? Ne vem. Razburjala me je brez sentimentalnosti.

— Kaj, ko bi se ji dal predstaviti in plesal z njo!! Že najdem skupnega znanca v ta namen!

Podvival sem se v dvorano. Najprvo me je bleščila močna razsvetljava. — Ko sem se navadil, sem zagledal tudi takoj nilskozelena krilo. Upadlo mi je pa tudi vse upanje: Sedela je na estradi za patronese, ob njeni levici vladna ekscelencija, majhen mož z veliko plešo in pametnimi očmi; ob njeni desnici druga ekscelencija, višji general; na prsih so se mu bliskali redovi, in nad ušesi so mu štrleli osiveli »šestaki« v c. in kr. fizijognomijo. Za njenim stolom pa je stal polomljen grof z umetnimi zobmi in barvanimi brki ter zrl skozi monokel kakor »faven« na nje prsi, ramena, vrat in pleča.

In ona?

Oči so se ji svetile, ker je videla, kako se najvišje glavine tepo za njeno naklonjenost. Nevoščljivo so jo gledale druge patronese, manj lepe in z navadnejšimi oboževalci. In to ji je neizmerno dobro delo. Poznalo se ji je pri vsaki besedi, pri vsakem pogledu.

Neskončno slabe volje sem odšel domov.

* * *

Od tistega časa sem postal simbolist, bledovijoličast in nilskozelen.

Kupil sem si »vera violetta« ter parfumiral vse, kar mi je ravno prišlo pod roko. Zvečer pa sem pil zelenega vraga — absint. In potem sem snival zelenkastovijoličaste sanje, mehke kakor barva podleskov v jesenski noči, in žive kakor blesk akvamarina v jutranjem solncu. Drugi dan pa sem imel navadno po dva mačka, fizičnega in moralnega. Vstajal sem ob treh popoldne in še kasneje.

Tako torej sem živel.

Po izprehodih sem vedno prežal, če bi kje zagledal gospo L. — Nekoč me sreča kolega Pesante, Tržačan, ter me mimogrede poprosi ognja. Signor Pesante je hud iredentovec, sicer pa dobra duša. Zato sem ga vprašal, če pozna gospo L., in iz kake rodovine da je.

»O, seveda jo poznam, prav dobro«, mi je hitel praviti v slabi nemščini. »La bellissima Gina« je hči nekega umetnika, slikarja ali kiparja. Oče je otroke fino vzgojil; Gina govori štiri jezike in je jako muzikalna. Toda dote ni dobila nič, ker je oče svoj lepi zaslužek sproti potrošil. Rodbina je pravzaprav iz Marseilla. Končno je še

pripomnil, da je nje mama bila jako lepa, pa zelo nezvesta žena. Zato da se cela žlahta L.-ova radi nove sorodnice boji. —

Kaj sem hkrati vse vedel!

Kako prijetno doni ime Gina. Gina, bella Gina — — kakor bi me božal z žametom zadaj po vratu.

Vse italijanske kanzonete, kolikor sem jih še vedel, sem popeval na besede »Gina, bella Gina —«

Predstavljal sem si jo večkrat v narodni noši italijanski, s tamburinom in velikimi zlatimi obroči kot uhani, ležečo s poluzaprtimi očmi v senci pinij in cipres, s trto ovitih. Okrog stoje stari hermi. — Drugikrat sem si zopet mislil, s kakim razkošjem bi jo človek obdal. Podaril bi ji še lepšo kočijo s pnevmatičnimi kolesi, nego jo že itak ima, vpregel bi šest črnih arabskih žrebcev z zlatimi podkovami, njo pa bi oblekel v črn pliš, posut s črnimi biseri.

Tako sem mislil in pil absint. —

Črez dva tedna sem se pa vendar začel povpraševati, kam me popelje vsa ta neumnost! Ali naj mi neznanka postane to, kar imenuje Francoz »la femme fatale«, ženski vampir? — Začel sem si jo iz glave izbijati, hodil zopet k predavanjem, katera sem bil zanemaril, in ponočeval nisem nič več. Prišle so tudi druge neprilike vsakdanjega življenja, in tako sem zopet postal normalen.

To je bilo konec januarja.

* * *

Potem sem se odpeljal domov na počitnice, s katerimi se o Božiču nisem bil okoristil, in črez štirinajst dni sem se vrnil zopet čvrst in pameten.

* * *

Koledar, največji vseh filistrov, je kazal pedantovsko šele zadnjo tretjino februarja. V resnici pa je bila že pomlad.

Dolgi drevored, ki se vleče kot meja med mestnimi nasadi in med cesto na Gl.-ju je bil nenavadno poln šetalcev. Najstarejši generali in drugi penzionisti so diabetično stopicali gori in doli ter krmili ščinkovce in kose, si so se s smešno resnimi izrazi ustavljali tik njih; otroci so vriskali, gledajoč mopse in jazbečarje, dreveče se po parku v družbi velikanskega, pa še otročjega novofundlandca; mlade matere so se ustavljale poleg vozičkov, v katerih je spala deca, ter srečno, tiho zrle v svet. Še redarji in kondukerji tramvajskih voz, ki so včasih prihajali ob drevoredu, so bili veselejših obrazov nego po navadi.

Bil je pa tudi ta dan izmed tistih predpomladnih dni, ko bi človek najrajše zavriskal in hkrati se zjokal, vsakega nekaj. Sneg je ležal le še v sencah med grmovjem; zemlja po drevoredih, še ne čisto izsušena, je bila zamolklorjave barve, prožna kot kavčuk, pa brez blata. Golo, rdečkasto vršičevje po drevju je štrlelo v čisto nebo ter napravljalo po tleh zmedene, višnjeve sence, mrežam podobne.

Z nasadov je mlačen vetrič prinašal duh, vonjajoč po sveži zemlji, in vsaki pihljaj je ljudem širil prsi in srce kakor poljub božji.

Rumonkasto pročelje hiš onkraj ceste se je bleščalo v solncu, da nisi mogel vanje pogledati; v stranskih ulicah, ki so bile črez dan bolj v senci, pa je bila zemlja po sredi še mokra ter ob enem s šipami mnogobrojnih oken zrcalila modrino nebes. Odtod je včasih zapihalo tudi hladnejše.

Prihajal sem od obeda. Vreme, ki na-me neizmerno vpliva, me je bilo danes pripravilo v tisto razpoložitev, katero med prijatelji imenujemo »marche trionphale«.

Zrak me je bil prevzel. Z odpetim plaščem sem korakal po drevoredu, gledal drevesne popke, sveteče se, kakor da bi bili lakirani, in poslušal ščinkovce, kako si zbijajo konkurenco v petju. — Veter mi je zanašal glasove oddaljene lajne na uho, in postal sem sentimentalen. — —

In zagledal sem dvajset korakov pred seboj damo v rjavi obleki, hodečo v isti smeri, kakor jaz. Spoznal sem jo po hoji. Gina, bella Gina!

Kako mi je začelo srce hkrati biti; v grlu me je davilo, da sem komaj dihal, in čeljust se mi je začela mrzlično tresti. — Na to srečanje nisem mislil; zdaj, v tej pomladni simfoniji — pa še ona!

Odmeril sem korak tako, da ji nisem prišel preblizu.

Ob deblu je slonelo žalostno, bolešno dekletce z rdečim noskom ter prodajalo vijolice. Stopila je tja ter kupila šopek. Plačala je gotovo preveč, ker se je otrok tako spoštljivo zahvaljeval. Tudi jaz sem si jih hotel kupiti. — Gina pa je prav počasi šla dalje ter si cvetice pritrjevala za pas. Pri tem pa sta ji padla dva cveta na tla. Komaj sem to zagledal, sem vrgel pripravljeno desetico strmeči deklici na plošček, sam pa sem skočil tja po izgubljeni vijolici. Gospa L. je to opazila; smehljuje se je šetala dalje.

Ko sem pa pobiral cvetici, me je obšla mahoma nekaka slutnja: Ali ni to že vse nekdaj bilo? Ali tega nisi že doživel?! — tako mi je šinilo po glavi.

Ali čudo!

Ta občutek ni zopet hitro prešel, kakor sicer, ampak osvajal me je vedno bolj in bolj; bolj in bolj — —

Ali sanjam? Ali sem umrl? Kaj mi je? — —

Hipoma, kakor nadnaravno razodetje, se mi zablisne: »Saj si to doživel, res doživel! Z Gino, s to-le Gino — — v Trstu — — o, koliko let je že!«

Hvala Bogu, uganka teh temnih oči je bila rešena!

Pa kako, da šele zdaj? Sem li tako pozabljiv?

Nikakor ne! Dobro sem se spominjal tržaških doživkov, toda nekateri so mi bili z leti bolj obledeli, ker sem se le malokdaj z njimi bavil, in pa — kako naj bi bil mislil, da najdem nekdanje šolsko dekletko kot soprogo bogataševo v tujem mestu, kako uganil, da je ta dama tista razposajena, črnooka institutka.

Sfinga je bila ugnana! — —

Ko sem bil pri sestri v Trstu, smo stanovali nasproti italijanskega ženskega liceja. Z mano je stanoval sošolec Ernest. In midva sva imela svojo zabavo z mladimi Italijankami onkraj ceste.

Metala sva jim poljubke z roko, in one so nam jih včasih vračale s smehom, včasih pa zavračale z roganjem in še s hujšim orožjem. Med dekletki mi je bilo posebno eno ugajalo; črna je bila, navadno zmršenih las in hudo razposajena. In ravno poprej-le mi je spomin hkrati, skoro brutalno zavpil, da je tisto petnajstletno dekletko bilo sedanja gospa L., la bella Gina!

Kako sem se je sedaj natanko spominjal, kako sem jo v tem hipcu v vsaki njeni gesti spoznal. —

Tedaj sem se bil polagoma zaveril v mlado razposajenko, prijatelj Ernest pa tudi na pol. Vselej opoldne, ko so vrela dekleta iz šole, sem stal na vegastem balkonu ter čakal, da sem jo videl. Zaman me je nevoljna sestra po večkrat klicala k obedu; rajše sem jedel mrzlo juho, kakor pa da bi bil zamudil črnooko krasotico.

Spomnil sem se, kako sva neki večer ob času, ko prižigajo po cestah plin, zapazila črnolasko, ki je bila z drugimi sošolkami v liceju pri oknu. Stanovala ni v zavodu, pa tisti večer so imele neko slavnost.

Imeli smo prošojen zastor pri oknu. In v glavo mi je šinila misel, da napravimo mladi gospodični na čast naglo transparent.

Toda naglo!

Uboge latinske in grške preparacije; vsem sva z Ernestom potrgala peroti — to se pravi platnice — ter iz njih izrezala velike črke. Pripela sva jih na zastor tako, da je bila prava stran berila proti cesti. Potem sva prižgala petrolejko, plamen pustila tako majhen, da

je ravno še gorel; o pravem trenutku pa, ko so bile ravno vsa dekleta pri oknu, ga je privil Ernest, da bi se bil skoro cilinder razpočil. Na svetlem zastoru se je prikazal črni napis: »IO TADORO BELLA MORETTA«.

Čvrhlenje v liceju je hipoma utihnilo; kakor okamenele so stale mladenke pri oknu.

Da bi se pa prepričal o kakovosti najine razsvetljave, sem poprosil Ernesta, naj še nekaj časa drži svetilko, sam pa sem vzel klobuk ter tekel na cesto. Napis se je videl izvrstno; ljudje so se spodaj zvedavo ustavljali in, spoznavši pomen demonstracije, smeje se odhajali.

Zdaj so pa licejanke zagledale mene. Kakor iz enega grla so zagnale vrišč in smeh ter kričale: »Bravo, cavaliere serviente, bravissimo!«

Med tem, ko so mi kazale osle, sem osramočen zbežal v hišo. Te kače!

Mnogo dni si nisem upal na balkon.

Nekoč — bil je ravno tak mil predpomladni dan, kakor sedaj, ko sem srečal gospo L. — me je obšlo veselje, da sem šel iz mesta. Počakal sem, da je odbilo osem, ker sem se bal, da ne bi srečal profesorjev. Slaba vest mi ni dopuščala, da bi šel po obljudenih ulicah, zato sem jo krenil skozi Staro mesto.

Bilo je kakih deset minut črez osem, ko sem se znašel v ulici »dei bastioni«. Kar mi prisope nasproti črnolaska, s knjigami pod pazduho. Zamudila je seveda šolo, kakor navadno. Lasje so se ji hoteli razplesti, in od naglice je bila vsa rdeča. Zagledavši mene, je še bolj zardela, in težko ji je bilo priti mimo.

Črna nogovica ji je zdrknila doli na čreveljček.

Vzpričo njene zmedenosti sem se tem bolj čutil zmagovalca ter mirno rekel po italijanski: »Oprostite, gospodična, nogavica vam je zlezla doli.« Ona pa je dejala, smeje se in vendar skoro s solzami v očeh: »Vem, pa ne utegnem!«

Ali vkljub temu se je ustavila in v zadregi gledala, kam naj bi odložila knjige. Hitro sem priskočil in ji jih odvzel. Stopila je v bližnjo vežo, da si popravi nogavico. Stal sem poleg ter jo gledal. Ko je bila gotova, vzravnila se je pokoncu, si porinila lase z razburjenega obraza, me jezno pogledala — ter mi s kraljevim ponosom pomolila roko, da jo poljubim. Prsti so ji bili polni tinte. Pa kako goreče sem jih poljubil!

Ob enem mi je iztrgala knjige in — izginila je.

Stal sem v veži in nisem vedel, ali je bilo res. Pa je že moralo biti, kajti na tleh sem zagledal majhen glavniček, ki ji je bil padel iz las. Pobral sem ga. Bil je še mlačen ter vonjal po njenih laseh; po laseh mladega dekletal. Tedaj sem pač storil to, kar bi bil storil vsaki mladenič na mojem mestu: poljuboval sem ga kakor norec in ga potem dobro spravil. —

Preselil sem se. Nič več nisem videl črnooke institutke. — —

* * *

Vse to se mi je zdaj vrtelo in vrvelo po glavi, da sem bil od razburjenosti in veselja kar pijan. Ko sem pobiral vijolici, sem se spomnil pobranega glavnika, in iz te točke se mi je razvila dolga kita spominov, lepih spominov!

Gospa Gina pa je polagoma stopala pred menoj.

Nekaj me je kar rinilo tja naprej, češ, moraš ji povedati! V prihodnjem trenutku pa zopet: »Tepec, bodi vendar pameten; čemu boš tujo damo nadlegoval; kako ulogo boš igral?!«

Pa vedno in vedno me je zopet grabilo: »Moraš! moraš!!« — In ker sem bil že tako ves pomladansko razvnet, sem prav kmalu kategorično sklenil: »Bom! Naj bo, kar hoče; res se lahko blamiram; toda — bodem!«

In čvrsteje sem stopil. Toda kako naj pa začnem — —? Dame — »grande dame« — vendar ne morem kar tako nagovoriti, kakor mlado šiviljo. Slučaj, pomagaj mi! —

Kar se Gina pri tramvajski štaciji ustavi.

Počasi sem se bližal, in ko je prišel vagon, sva oba sedla vanj. Tako!

Zdaj sem ji sedel nasproti, naša kolena so se skoro dotikala, in molče sem jo včasih pogledal. — Vražji trenotki; ali vas bode že konec ali ne?! — Kje pa je ves pogum?! — Za nekaj časa pogleda Gina na remontoarno uro na svoji zapestnici, a menda ni kazala pravega časa; kajti vprašala je kondukterja, koliko je ura. Vljudno je potegnil svojo čebulo na dan, toda jezno je zagodrnjal in se opravičil, da se mu je ustavila. — Zdaj sem bil pa jaz na vrsti! — Hvala tebi, preljuba srebrna žepna šklempa, hvala ti, ker si tako malo vredna, da te v zastavljalnici niso marali! Hvala ti, slučaj!

Pogledal sem tedaj na uro, povedal čas in po vrhu še pokazal Gini porcelanasto številšče, da se sama prepriča; češ, to je natanko srednjeevropski čas. — Odpela si je zapestnico ter sukala kazalce,

vedno pogledavajoč na mojo uro. Ko je to izvršila, me je s svojim polnim altom lepo zahvalila,

Zdaj, ali pa nikoli! Torej — —

»Milostiva — —«

»— ?? —«

(V grlu se mi je hotel napraviti »globus hystericus«, kakor bi bil malomesten župan, ki pozdravlja cesarja. Pa strah pred blamažo mi je vendar razvezal usta).

»Gospa milostiva — vi — vi ste — vi ste nekdaj nekaj izgubili, in jaz sem dotično spravil —«

»Ah tako,« se je dobrohotno nasmehnila, »vi mislite tisti-le dve vijolici v svoji suknji. — Smete obdržati.«

»Ne; ne mislim vijolic.« (Zdaj sem bil v teku!)

»Ampak?« Veliko strmenje, velike oči.

»Ampak majhen glavnik — tedaj, ko ste bili še v liceju!«

»Kaj to tudi veste? Licej!« Še večje oči.

»Da, v Trstu; stanoval sem nasproti, tam, kjer je bil tisti stari balkon —«

»Moj Bog, tam ste stanovali?!« Iskren pogled.

»Da; in nekoč — vam je ušla nogavica — in jaz sem vam knjige držal, ko ste si jo popravljali.«

»Ta?! Ta ste vi, gospod?! Gospod — —«

(Naglo sem se ji z imenom predstavil).

Kri ji je šinila v lica, in pritisnila si je roke v belih rokavicah na sence. Živo me je gledala in zardevala. Ona zardevala zaradi mene! Ave Caesar, io triumphe! Poljuboval sem jo z očmi.

»Torej ste se spomnili, gospa častita?« sem dejal rahlo.

»Moj Bog, seveda! Veste, nisem takoj vedela, kateri izmed tistih da ste, ki so tam nasproti stanovali. Večkrat so se menjavali. O — sedaj, sedaj ko se smejate, imate čisto nekdanji obraz, čeprav imate brado. — To so mi ljubi spomini, in rada z njimi dražim moža. Veste, da sem bila tedaj — —«. Sramežljivo me je pogledala in prav hudo zardela.

»No, kaj ste bili tedaj —?«

Živo se je zasmejala ter koketno pokazala čvrste, bele zobe:

»Eh, saj zdaj je vse eno! Tedaj sem bila v vas čez obe ušesi — !« (Sveta nebesa, to dobro dene moškemu samoljubju!)

»To ni moglo biti hudo, gospa častita, ko imate taki krasni, mali ušesci. —

»No, no, le nikar banalni — —«

» — a pogledjte moji dve, kako sta dolgi in široki — in jaz sem bil tudi čez obe ušesi — v v a s —«

Pogledala me je, da so mi kar roji termitov gomezeli čez hrbet. — Umolknila sva in hipoma oba postala resna.

Pogledal sem jo in videl, da se ji leskeče majhna solza v levem očesu. Ti ljuba, ljuba Gina! — Postalo mi je tako sveto okrog duše.

Trpko sem pripomnil: »Čemu je dobro postumno razkladanje mrtve ljubezni?«

Ona pa je mehko in tihotno dejala: »Ne, ne — ali ne čislate spominov, ki so vam bili nekdanj dragi — ? — In če mislim na vaš tedanji transparent! Sošolke so me tako dražile, da sem se jokala — in bila potem prav huda na vas — —«

Skoro bi se bil spozabil ter pokleknil in objel njena kolena. — Hotel sem ji vsaj roko poljubiti, ali izmaknila mi jo je.

»Toda povejte, gospod, zakaj niste že prišli preje k meni?«

»O, to je dolga stvar, predno sem vas spoznal! Začelo se je s kultom vaše fotografije. Nisem mogel razumeti, zakaj me vselej tako ganejo te temne oči, te velike temne —«

Konduktar je zaklical postajo.

»O škoda, škoda,« reče Gina, »to se pravi — na prihodnji postaji moram izstopiti. Do kod se pa vi peljete?«

»Do koder je vam drago, častita gospa!«

Hvaležno se je nasmehnila in rekla je:

»K meni morate tako ali tako priti; ali jaz bi vas rada kar zdaj-le s seboj vzela, če utegnete. — Toda res; saj danes ne utegnem. Moj mož se odpelje za dva tedna na Dunaj — in mogoče še česa želi. — Ali vam je prav, da pridete jutri ob petih popoldne na čaj? Osorej jaz sprejemam, in prav prijateljsko se zmeniva. — Veselim se prav zelo! V tem nemškem gnezdu je strašno dolgčas — razen, ako komu ugaja skrajnja etiketa in stari generali. — Vse mi boste morali povedati o tedanjem in sedanjem času. Torej — marate?«

»Brez vprašanja; kar in kadar ukažete!« kliknil sem navdušen in osrečen.

Razumela je moj glas in me pogledala s tisto materinsko iskrenostjo, katero goje lepe žene do mladih oboževalcev,

»Ali veste za stanovanje?« — Povedala je naslov.

Zahreščale so osi, in vagon se je ustavil.

Dvignila se je ter mi z najbolj ljubkim obrazom podala roko. Lahno sem poljubil parfumovano rokavico in slišal tikanje ure v zapestnici.

»Torej jutri five o' clock! Z Bogom, z Bogom — — —«
 »Klanjam se, milostiva — — «

* * *

Tako-le gre. Zdaj pa ne vem, ali je romana konec, ali se šele začne.

Danes po noči pa vem, da ne bom mogel spati.

La bella Gina! — Samo nečesa se bojim: da mi ona ne bi bila Circa — ter me začarala v osla! —

LISTEK.

† **Matija Valjavec.** Dne 15. m. m. je preminil v Zagrebu znani slovenski pesnik in pisatelj, sotrudnik našega lista. V prihodnji številki priobčimo obširnejši nekrolog iz peresa g. Jos. Stareta v Zagrebu.

Ilustrovani Prešeren, ki se nam že toliko časa obeta, ne izide niti za letošnje piruhe. Premnogo je težav zlasti tudi glede besedila, o katerem se naših učenjakov nazori niti glede vodilnih načel niso ustanovili. Pač pa se nam poroča od zanesljive strani, da je g. Karpellus vse slike že izvršil ter oddal, in da klišeje le-teh slik kakor tudi naslovnih in oglavnih okraskov neka dunajska tvrdka že izdeluje.

»**Ljubezen in rodoljubje.**«¹⁾ (Dalje.) Mesto Tabor je bilo do nedavna še v nemškutarskih rokah. »Leseverein« je štel veliko udov, »Čitalnica« pa je životarila. Na političnem polju je vladala velika zaspanost med domačini; nemška stranka je torej v zvezi z renegati lahko strahovala mesto in okolico. In ko je bil ob volitvah za državni zbor proglašen za kandidata baron Ruhbach, so mislili njegovi privrženci, da zmaga gotovo. To bi se bilo tudi zgodilo, da ni v tem kritičnem času tudi v volilno gibanje posegel mladi in energični rodoljub Josip Kres, ki je že nekaj časa vodil v Taboru slovensko opozicijo. S pomočjo nekaterih vnetih tovarišev, zlasti medicince Orožna in uradnika Kočevarja, se posreči Kresu, da postavi Ruhbachu domačega protikandidata, tovarnarja Božidarja Dolžana. Edino Kresovi agitaciji se ima Dolžan zahvaliti, da zmaga. Izvoljen je za državnega poslanca. Dolžan, šolski tovariš Kresov, ima sestrično Melanijo, v katero se Kres zaljubi in se z njo tudi zaroči. — Dolžan otide v parlament, odkoder pošilja nekaj česa dopise za taborski »Slovenski Branik«. Z Dunaja prihajajo kaj čudne novice. Vlada strahuje zbornico in dela, kar hoče. Samostalnih in značajnih poslancev je premalo, omahljivce in koristolovce pa ministri z raznimi obljubami dobivajo brez težave na svojo stran. Saj glavna reč tudi niso moške besede v zbornici sami, nego zakulisne spletke; saj merodajni krogi ne gledajo in ne poslušajo, kaj je kdo po-

¹⁾ Zadnjič povesti naslov pomotoma ni bil točno naveden.

Poročevalec.